

ÖSTERSUNDS KOMMUN

Kommunala pensionärsrådets protokoll

2023-09-21

Kl. 13:00 – 16:00

”Framtiden”, Sollidenvägen 64 B

Plats och tid

”Framtiden”, Sollidenvägen 64 B, torsdagen den 21 september kl 13:00 – 16:00

Paragrafer

§§ 14 - 18

Beslutande

Anton Waara, S, Kommunstyrelsen
Margareta Winberg, S, Vård- och omsorgsnämnden
Christina Hedin, V, Miljö- och samhällsnämnden
Eva Marcusdotter, S, Kultur- och fritidsnämnden
Gertrud Nygren, PRO
Katrín Wallin, PRO
Carina Holmgren, PRO
Margareta Halvarsson, SPF
Marit Borg, SPF
Christina Bondelid, SKPF
Britt Wikman, SKPF

Närvarande ersättare

Stepen Jerand, KD, Kommunstyrelsen
Linda Rebane, PRO
Hildegun Forslund, SPF

Övriga närvarande

Magnus Eriksson, sekreterare
Anna Itzigebl, språkutvecklingsstrateg § 14
Therése Tegelid, digital guide § 15
Alexander Håkansson, miljösamordnare § 16
Åsa Othfors, sektorchef § 17

Utses att justera

Margareta Halvarsson med Linda Rebane som ersättare

Justering

2023-10-03 kl. 13.00

Underskrifter

Ordförande

Anton Waara

Justerare

Margareta Halvarsson

Sekreterare

Magnus Eriksson

Justering av Kommunala pensionärsrådets protokoll från den 21 september 2023 har tillkännagivits genom publicering på Östersunds kommuns hemsida.

Förvaringsplats: Vård- och omsorgsförvaltningen

Ärendelista

§ 14	Information om arbete med språkutveckling.....	5
§ 15	Diskussion om hur nå männen samt lägre åldrar för digital guide	7
§ 16	Förbättringar av kommunens hemsida ur ett tillgänglighetsperspektiv.....	9
§ 17	Information/diskussion gällande livsmedelspriser.....	11
§ 18	Övriga frågor	16

§ 14

Information om arbete med språkutveckling

Språkutvecklingsstrateg Anna Itzigebl kom till Kommunala pensionärsrådet för att berätta om sitt arbete med språkutvecklande arbetssätt inom vård- och omsorg. Ett arbete som involverar både personal samt medborgare med insatser. Diskussion fördes om olika problemställningar och möjliga lösningar. Det är stora komplexa utmaningar inom detta område.

Anna beskriver hur det ser ut.

Behov av 30 % fler medarbetare år 2030 jämfört med nu, förutsatt samma organisation och arbetssätt som idag. Detta bara för att behålla samma nivå som nu på omvårdnaden. De som är 80+ ökar med 47 %, de i arbetsför ålder 18 – 65 ökar bara med 4 %.

Många utlandsfödda är utanför arbetsmarknaden och är en potentiell resurs. Språket är bara en del av utmaningen. Omvärldskunskap, kulturell värdegrund och digital bakgrund är några andra delar.

Några konkreta insatser som Anna arbetar med är:

Utbildar språkombud

- Utbilda språkombud
- Stötta feriepraktikanter
- Medverkar på APT
- Medverkar på vikarieträffar
- Stöttar med översyn av dokument
- Finns i basverksamheten och introducerar språkutvecklande spel och samtal med medborgare och personal
- Bjuder in sig själv till forum där hon anser att hennes kompetens behövs

Målsättning framöver:

- Få möjlighet att vare en kommunikationsbrygga mellan medborgare, anhöriga och personal med andra modersmål än svenska
- Få samverka med frivilliga krafter

Gällande språktester så beskriver Anna att de är svåra att utforma så att man faktiskt mäter det man vill mäta. Krävs hög kompetens och god insyn i verksamheten för att konstruera relevanta test.

Anna beskriver att ett sätt att undvika att missförstånd gentemot medborgare är att använda sig av bildstöd. Till exempel bilder på hur en medborgare vill ha saker i sina skåp eller vad medborgaren vill ha på sin matbricka och hur det ska läggas upp för att medborgaren ska få det den vill samt tycka att det är aptitligt.

§ 15

Diskussion om hur nå männen samt lägre åldrar för digital guide

Therése Tegelid, digital guide kom till Kommunala pensionärsrådet för att hon vill diskutera hur man ska nå männen i större utsträckning för att ge digital hjälp samt hur man ska nå lägre åldrar.

Therése presenterar vad hon arbetar med och beskriver hur arbetet med digital guidning ser ut.

Therése gör hembesök och ger enklare digital hjälp med datorer, telefoner och plattor med fokus på att medborgarna ska göra och våga själv. Hon informera även om säkerhet och bedrägerier.

De som använder sig av digital guide idag är födda 1932 – 1953. Flest mellan 77 – 88 år. Endast 20 % är män.

Det kommer även att starta upp ett ”Välfärdsbibliotek” i samarbete med biblioteket. Biblioteket är ett bibliotek för enklare teknik, exempelvis sensorlampor, nyckelfinnare där medborgare över 69 kan låna och testa innan eget köp.

Start i liten skala på mötesplatsen Prästgatan 58 förhoppningsvis i oktober. Therése har också med sig ett litet mobilt bibliotek för att kunna tipsa och låna ut när hon träffar medborgare enskilt eller i grupper, till exempel via pensionärs-föreningarna.

Det har även startat en Facebook- och mailgrupp där det skickas ut information till dem som så vill. Exempelvis om aktuella bedrägerier eller bra appar och enkla men användbara funktioner på olika typer av plattformar.

Therése vill ha hjälp med lösningar för att hitta lösningar att kunna nå en bredare målgrupp som vill ha digital guidning.

Förslag:

- Använda begrepp som ”utveckling” inte ”hjälp”. Kan vara ett sätt att lättare nå männen.
- ”Mansmöten” med fokus på digital guidning
- Nå barn till äldre som i sin tur kan förmedla till sina äldre föräldrar

Ledamöter i Kommunala pensionärsrådet kommer att få kontaktuppgifter till Therése Tegelid så de kan lämna ytterligare förslag på sätt att nå en breddare målgrupp.

§ 16

Förbättringar av kommunens hemsida ur ett tillgänglighetsperspektiv

Alexander Håkansson kom till Kommunala pensionärsrådet för att berätta lite kort om det arbete som kommer att göras för att förbättra kommunens hemsida vad det gäller tillgänglighet och förståelse för olika målgrupper. Detta arbete grundar sig i den Handlingsplan för Hälsofrämjande kommun, som tagits fram inom det projektet. Det specifika område som det gäller är ”Förbättra information och kommunikation till medborgare och personal”. Den aktuella aktiviteten i handlingsplanen är: Bjuda in representanter för pensionärsorganisationerna respektive funktionshinderorganisationer/medborgare med funktionsnedsättning till diskussion om vad som behöver förbättras på Vård- och omsorgsförvaltningens hemsidor.

Syftet med detta är att få ökad kunskap om hur informationen till olika målgrupper kan bli mer tillgänglig/användarvänlig och utifrån det förbättra kommunens hemsida.

För äldre så är det Alexander Håkansson och Magnus Zingmark som kommer att leda arbetet med att förbättra kommunens hemsida.

The screenshot shows the website for Östersunds Kommun, specifically the 'Omsorg och hjälp' (Care and assistance) section. The header includes the municipality logo and name, a search bar, and navigation icons for language, services, and contact. A blue navigation bar lists various services: Barn och utbildning, Bygga, bo och miljö, Kommun och politik, Näringsliv och arbete, Omsorg och hjälp, Trafik och infrastruktur, and Uppleva och göra. The main content area features a sidebar with expandable menu items like 'Akut hjälp', 'Borgerlig vägsel', 'Dödsfall och begravning', etc. The main content area is titled 'Omsorg och hjälp' and includes a photo of people sitting together. Below the photo are sections for 'Aktuellt just nu' (Current news) and 'Nyheter' (News), both containing links to recent articles.

Mål:

- I december år 2024 ska informationen på kommunens hemsida som rör Vård- och omsorgsnämndens verksamhet vara anpassad utifrån målgruppernas behov och önskemål
- I december 2024 ska minst tre av Vård- och omsorgsförvaltningens sidor på Östersunds kommuns hemsida ha granskats och justerats tillsammans med representanter för äldre respektive personer med olika funktionsnedsättningar och Område Kommunikation

Samarbete med KPR och pensionärsorganisationerna

Material/länkar kommer att göras tillgängliga vid kommande möten.

Vi behöver er hjälp med att sprida information om att detta arbete pågår tillsammans med information/länkar hur man gör för att medverka i undersökningen.

Representanter för pensionärsorganisationerna i Kommunala pensionärsrådet kommer att ges kontaktuppgifter för att anmäla intresse senare när mer material finns färdigställt.

Ledamöter framför redan nu önskemål om Synpunktshantering och Frågor och svar på hemsidan.

§ 17

Information/diskussion gällande livsmedelspriser

Åsa Othfors, sektorchef Måltidsservice, kom till Kommunala pensionärsrådet för att prata om vad som händer med livsmedelspriser och hur man jobbar med den frågan inom Måltidsservice. Åsa vill också diskutera ett förslag om att förändra begreppet ”hållbara livsmedel” till att inbegripa mer än bara ekologiska.

Åsa Othfors beskriver Måltidsservice verksamhet.

Sektorns uppdrag gällande Särskilt är:

- Varm lunchmat till avdelnings- och mottagningskök
- Varm/Kall middagsmat till avdelnings- och mottagningskök

Försäljning och leverans av råvaror

Vård och omsorg

- Mat som serveras bereds av säkra råvaror med hög livsmedelshygienisk kvalitet och är väl sammansatt.
- Måltiden är en positiv helhetsupplevelse som ger näring, stimulans, tid för avkoppling och trevlig samvaro.

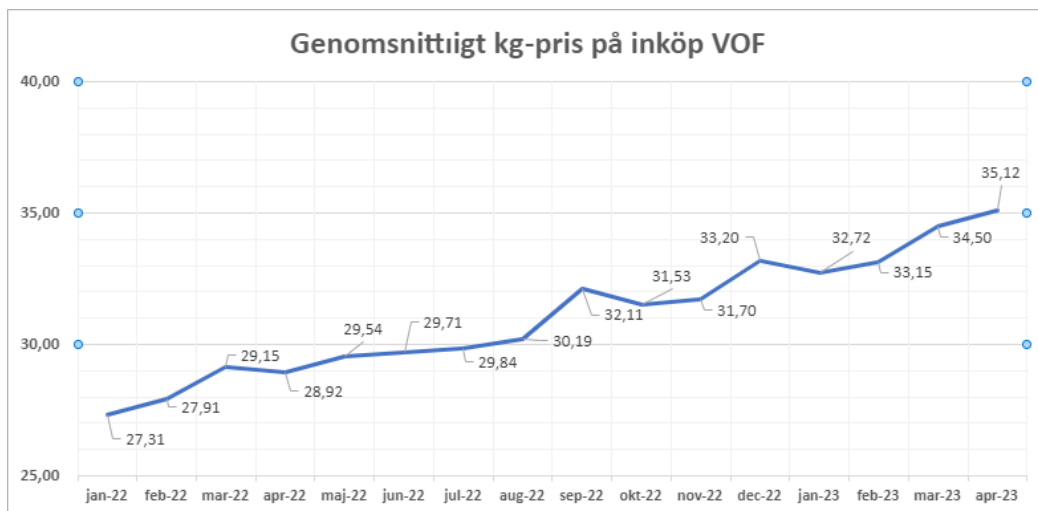
Hållbarhet

- Ekologisk hållbarhet
- Social hållbarhet
- Ekonomisk hållbarhet

Ekonomi

- Ca 155 miljoner total budget, varav livsmedel budgeterat 2022 ca 46 (blev 53 till slut).
- 3 stora kunder: JGY, Barn- och utbildningsförvaltningen, Vård och omsorgsförvaltningen.
- Arbetar efter en köp/säljmodell tillsammans med kunderna. Återbetalar överskott.
- 2022 – 2023 har enligt SCB inneburit den största ökningen på livsmedelspriser på 72 år, ca 21% totalt.

- Det går åt mer mat i grundskolan

Verksamhet

- Hos oss jobbar kockar, kockbiträden, restaurangbiträden och ekonomibiträden som lagar 11000 portioner dagligen
- 83 kök, (tillagning, mottagning och serveringskök).
- 191 personer
- Ledningen består av två måltidsutvecklare, en ekonom, en säkerhets/miljö/lokalsamordnare, en personalsamordnare, en administratör, en sektorchef och sju enhetschefer

Beredskap

- Krislager för två av kunderna, klarar 14 dagar för 500 portioner
- Beroende av reservkraft och vatten
- Uppdrag från nämnd att klara uppdraget vid störning

Bakgrund

I riktlinjerna för mat och måltider finns flera olika inriktningar, bland annat:

Nämnderna verkar för/strävar efter:

- Minskad miljö- och klimatpåverkan från matkonsumtionen
- Andelen ekologisk mat följer nationella målsättningar för ekologisk andel i offentliga kök (60% år 2030)
- Fisk som köps in kommer från hållbara bestånd och kontrollerat fiske
- En hög andel närproducerad mat

Några av våra nyckeltal:

CO2/kg livsmedel

Eko% (och MSC-märkt fisk)

Andel närproducerat (Jämtländskt)

Svårigheter med nuvarande målsättning

- Nyckeltalen och val av livsmedel ställs ofta emot varandra där ett nyckeltal missgynnas av att ett annat nyckeltal ökar *ex. Utländskt ekologiskt ris vs. Lokal potatis, KRAV-märkt nötfärs vs. "klimatsmart" viltfärs*
- Svårt att prioritera med flera olika inriktningar
- Andel eko är det enda mål med en exakt siffra, men också den som oftast är dyrast
- De produkter som utgör hög ekologisk andel är de produkter som också har hög klimatpåverkan.

Förslag till förändringar av riktlinjer för måltider

Ta bort målsättningen om nationella målet för andel Eko och i stället skapa ett bredare hållbarhetsbegrepp "Hållbara livsmedel" som nyckeltal, som inkluderar följande livsmedel:

- Ekologiska
- MSC-märkta (fisk)
- Lokala (från Jämtland)
- Viltkött (från Jämtland/Sverige)

Vi behåller och satsar mer på:

- Minska CO2/kg livsmedel
- Minska svinn
- Mäta svinn
- Genomföra aktiviteter för att minska svinn

Exempel på kostnadseffektiva åtgärder

Nuvarande produkt	Förslag på ersättning	Besparing/år
SV Nötköttbulle KRAV	SV Kycklingköttbulle	330 000 kr
SV Nötfärs KRAV	30 % vegofärs	140 000 kr
SV hamburgare nöt	Kycklingburgare	130 000 kr
Ost Gouda eko.	Ost Edamer konventionell	180 000 kr
Norrgott	Flora	210 000 kr
Lunch mellanmj. Krav	Vatten	1 050 000 kr

Exempel på besparingar

Fett och proteinrika livsmedel är de som ökar mest i pris och även de som medborgare inom Vård- och omsorgsförvaltningens verksamhet är i störst behov av.

Om alla de nedanstående produkterna byts ut så skulle vi kunna spara ca 900 000 kr på ett år, (med resultatet att andra mål backar).

- Konventionellt istället för ekologiskt (kaffe, ost , ägg, köttbullar ca 350 000kr)
- Utländsk vispgrädde i stället för svenskt vispgrädde (ca 190 000kr)
- Fläsk och kyckling istället för nötkött (ca 200 000kr)
- Margarin istället för smör (140 000)
- Sejtärningar istället för laxtärningar (ca 8000kr)

§ 18

Övriga frågor

- Fråga om språk
- Margareta Winberg berättar lite om Vård- och omsorgsnämndens arbete. Hon beskriver budgetprocessen som just nu är under arbete. Beskriver att vissa uppdrag kommer från Kommunfullmäktige och vissa från Vård- och omsorgsnämnden.

Några uppdrag Vård- och omsorgsnämnden:

Kompetensförsörjning, hur ska samtliga förvaltningar kunna tillgodose sin kompetensförsörjning när man konkurrerar om samma personer.

Utveckla samverkan mellan kommun och region.

Utveckla digital infrastruktur.

Aktivitetssamordnare för de Särskilda boendena är under uppbyggnad.

God och nära vård, att i detta arbete även ha fokus på anhöriga.

Minska och helst ta bort minutjakten inom hemtjänsten.

Riktlinje för stödinsatser till personer med funktionsnedsättning i Östersunds kommun är under framtagande och är nu utskickad på remiss, pensionärsorganisationerna kommer att vara remissinstans för denna och har fått handlingar till sig separat.

- Gertrud Nygren lyfter fråga om finansiering för organisationerna för att kunna hålla tex språkcaféer
- Hur går det att lösa parkering i Lugnvik vid Säbo osv.
- Lokalsamverkan för att fylla tomma lokaler och samverka mellan föreningarna vid Lövsta. Få ner kostnader för lokaler vid samverkan. Lokalanvändning för föreningar i allmänhet. Ta upp frågan vidare.
- Eva Marcusdotter, representant från Kultur och fritidsnämnden informerar lite om sin nämnds aktiviteter.

Aktivitetssamordnare kommer att anställas av Kultur- och fritidsförvaltningen men kommer att jobba mot Vård- och omsorgsförvaltningens verksamhet.

Fritidsbank – Invigning 29 september öppet för allmänheten kort därefter.

Utveckla stadsnära fritidsområden.

Nå fler unga tonåringar gällande Kulturskolan.